

Selskabet for Trondhjems Bys Vel

Årsmelding 2012

Direksjonen

Direksjonen har bestått av: Leder Finn Haugan, sekretær Gunnar Flikke, Else Mæhle, Svein Lorentzen, Lisbeth Tangen, Eileen Brandsegg og Morten Midjo. Varamedlemmer Axel Christophersen og Marius Maske. Direksjonen har i perioden hatt syv møter

Den 14. mars fikk Direksjonen det triste budskap om at direksjonsmedlem Morten Midjo hadde sovnet inn etter en tids sykdom.

Selskabet for Trondhjems Bys Vel skal være en velforening som er til "Gavn for og Forskjønnelse af Trondhjem By". En av de første oppgavene for foreningen var å bidra til en markering av byens 900 års jubileum i 1897. Direksjonen som i dag leder Selskabet har prioritert disse temaene: byutvikling, arkitektur, forskjønnelse, sosiale- og allmennkulturelle tiltak.

De siste årene har Selskabet spesielt arbeidet med å spre kunnskap om byens historie og å fremme en kunnskapsbasert debatt. Målet har vært å skape engasjement og interesse for byen.

Byguiden

Selskabet har lenge hatt planer om å lage en ny byguide for Trondheim. Forrige gang det ble laget en byguide her i byen var i 1927.

Axel, Svein og Gunnar av direksjonen vært oppnevnt som redaksjonsgruppe, for å lede arbeidet med dette prosjekter. De har undersøkt muligheten for bokformat og digital spredning i ulike formater. Og de har hatt møter med flere aktuelle forfattere . Daniel Johansen, Per Christiansen og Terje Bratberg har vært de tre mest aktuelle. Daniel måtte til slutt si nei takk til oppdraget fordi han skulle avslutte sitt doktorgradsarbeid, og Per hadde for mange andre oppgaver ved siden av jobben som journalist i Adresseavisen. Terje Bratberg er derfor engasjert som hovedforfatter. Men det er fortsatt mulig at Per skriver noen kapitler.

Byguiden vil i første omgang bli utgitt i bokformat. Men det er direksjonens plan er at dette på sikt blir et mer omfattende tilbud med spredning gjennom ulike kanaler og i forskjellige former.

Selskabet planlegger også en markering av vandrerutene i byen. Dette vil skje uavhengig av arbeidet til THF sin plakettkomite.

I forbindelse med en markering i Trondheim av unntakstilstanden 6.-12. oktober 1942 støttet Selskabet utarbeidelsen av en krigshistorisk byvandring. Det var den første krigshistoriske byvandring i Trondheim, og ble gjennomført 7. oktober med Terje Bratberg som guide.

Trondheim er godt egnet til byvandring av denne typen, etter som byen er kompakt og historien er fargerik og til dels dramatisk. Planen er at det blir utarbeidet et sett med vandring med ulike tilnærminger og ruter, men som bygger på samme konsept og løsning – og som kan veves sammen i virtuell versjon.

Denne første piloten viste at dette kan ha flere anvendelser, gjennom ulike plattformer, kanaler – og aktører:

- Byvandringen kan være et fysisk, personlig guidet tilbud
- Byvandringen kan være et fysisk, elektronisk guidet tilbud
- Byvandringen kan være et rent elektronisk tilbud

Historien – underlagstekstene, kunnskapsbrokkene – bak vandringene har bred anvendelse:

- Historien kan fortelles av guidene
- Historien kan formidles gjennom de elektroniske kanalene
- Historien kan inngå i større sammenhenger, som lokale bygguider o.a.
- Historien kan inngå i kunnskapsweben – hvor de veves inn i en større helhet

Med denne piloten som utgangspunkt undersøkte vi muligheten for flere oppgaver/elementer:

- Konseptutvikling
- Innholdsproduksjon
- Ferdigstilling
- Formidling

Direksjonen mener at deler av dette krigshistoriske prosjektet kan brukes i vårt arbeid med vårt eget prosjekt "Byguiden"

Selskabet har bevilget kr 50 000,- til Terje Bratberg i hans arbeid med vårt prosjekt og de forslag til byvandring han allerede har lagt fram. Det gjelder spesielt vandringen på Kalvskinnet, som han har utarbeidet et omfattende forslag til.

Vi regner med at både Terje Bratbergs byvandring med andre verdenskrig som tema og ruten på Kalvskinnet, blir gjort ferdig slik at dette stoffet kan benyttes i den kommendebygguiden . Vi regner også med at det omfatter retten til å bruke det samme materialet når vi skal veve det sammen til en virtuell versjon, en digitale byvandring med samme konsept og løsning. I tilknytning til bokutgivelsen planlegges det merking av historiske steder og forslag til byvandring. Vi vil spesielt se på om kulturstiene/bynøkkelen som ble laget i 1997 kan rustes opp og utvikles i nye former.

Direksjonen har flere ganger gjennomgått overordnet struktur for bygguiden med en kapitelloversikt for Byguiden.

Dette kapitlet vil gi retningslinjer for det videre arbeidet med boken. Det vil også definere ressursbehov i form av bilder, illustrasjoner, kart m.m., estimere tidsbruk og finne en gunstig samarbeidsform for alle involverte parter.

Det er nå laget et forprosjekt som viser presentasjon av stoffet, definere hvilken type informasjon som er interessant.

Mye av det billedmaterialet vi trenger er sikret gjennom Schrøder forlag / tilgjengelig fotoarkiv

Forprosjektet viser en dummyutgave av byguiden med ett ferdig kapittel som er faktamessig kvalitetssikret av Terje Bratberg. Det er allerede ferdigstilt skal brukes i den endelige guiden. Forprosjektet er gjennomført av Terje Bratberg i samarbeid med Marte Rye Bårdsen og Mats Stenslet i samarbeid med Miriam Nordbotten og Sverre Nyrønning fra Forlaget Schrøder. I tillegg vil fotograf Ivar Mølksnes være involvert.

Reaksjonskomiteens notat viste en foreløpig oversikt over innholdet og antall kapitler. Direksjonen har i tidligere møter gitt klarsignal til å arbeide videre med prosjektet etter disse retningslinjene.

Meningen var at daglig leder av Forlaget Schrøder, Miriam Nordbotten, skulle avklare de ulike arbeidsoppgavene og ut fra det sette opp et budsjett for hele prosjektet. Denne oppgaven er nå overlatt til Sverre Nyrønning, som nå fungerer som leder av Forlaget Schrøder. Sverre Nyrønning vil sammen med Marte, Mats og Terje avklare ikke bare arbeidsfordelingen dem imellom, men også hva de trenger av hjelp fra andre. Det gjelder blant annet Ivar og ansatte ved Sverresborg museum som har arkivet med de gamle Schrøderbildene.

Bruk av forlagets ressurser vil bli en del av det endelige budsjettet, basert på de erfaringer forlaget gjør i forprosjektfasen.

Det arbeides nå med budsjett for hele Byguideprosjektet. Det vil også bli laget et forslag til hvordan forholdet mellom Selskabet og Forlaget Schrøder kan organiseres.

Vi forutsetter også at tilgang på adekvat billedmateriale er sikret gjennom Schrøder forlag/tilgjengelig fotoarkiv og at rettighetene til viderebruk av dette materialet er avtalt med rettighetshavere.

Det blir å innhentt tilbud fra to trykkeri: UAB Print-It (Litauen) / Livonia Print (Latvia), begge norskeide kvalitetstrykkerier, eller andre utenlandske kvalitetsleverandører.

Vi innleder nå forhandlinger med Forlaget Schrøder AS for å vurdere en avtale om utgivelsen av boka

Direksjonen har alt fått presentert et utkast til oppslag, layout, billedmanér og fortellerstil for boken gjennom Kalvskinnet-kapitlet. Formatet på den bokblokken 13 x 21,5 er hovedsaklig praktisk begrunnet: Et tydelig format, samtidig som guiden vil være mulig å ta med seg i jakkelommen. (Samme format som Gyldendals reise guider). Antall kapitler blir 22, hovedvekten er lagt på sentrumsnære områder. Å kombinere faktisk, historisk kunnskap med Terje Bratbergs muntlig anekdotiske fremlegg, vil gi boken både tyngde og ledighet. Kombinasjonen vil gjøre den god å lese. Hvert kapittel er på 2000 – 3000 ord, dertil kommer kartutsnitt og bilder, historiske som nye. Det foreligger i tillegg skisser til ytterligere seks kapitler, som dels kan sammenfattes, men ett av dem er dekket i en allerede foreliggende skulturguide. 22 kapitler kan bli en bok på 288 sider, kanskje 320, skal vi inkorporere flere kapitler vil volumet helt sikkert øke til 320 sider eller mer. Farge gjennom hele boken. Slitesterk, myk perm som bevarer bokens estetikk. Godt papir og med to "utbrettskart".

Hensikten med byguiden er å gjøre byens historie – og historier – tilgjengelig for så mange som mulig, og øke folks interesse for og kunnskap om byen de bor i. Ved å presentere stoffet i

form av tematiske vandringer, knyttes informasjon og historie til faktiske steder og bevegelse i byrommet; en god metode for kunnskapsformidling. I tillegg vil guiden få folk til å bruke byen sin på en ny måte, se ting de kanskje ikke har lagt merke til før, oppsøke områder de vanligvis ikke besøker. Håpet er at guiden skal frembringe et ønske om å skaffe seg mer kunnskap gjennom andre kilder. Guidens hovedstruktur er et antall vandringer i Trondheim. Noen vandringer er topografisk disponert, langt de fleste tematisk. I tillegg til de nevnte kapitlene bør guiden inneholde et forord, forfattet av Foreningen for Trondheim Bys Vel, og en guide til guiden.

Hovedprinsippet for teksten er at den skal være fragmentert nok til å fungere som en guide og sammenhengende nok til at den er underholdende å lese hjemme i sofaen. Historiske fakta blir supplert med anekdoter med substans som forsterker leseropplevelsen. For å gjøre guiden så lettlest og oversiktlig som mulig, brukes mellomoverskrifter innenfor kapitlene; disse kan markere en tematisk kategorisering eller ta utgangspunkt i geografiske avgrensninger. Vi legger opp til en blanding av gamle og nye fotografier. Gamle bilder blir i stor grad hentet fra Sverresborg Trøndelag Folkemuseums arkiver. Det er naturlig å benytte bilder fra Schrøders samlinger ettersom Forlaget Schrøder er så tungt involvert i prosjektet. Når det gjelder nye bilder vil vi legge opp til en bildemanér som påvirker leseropplevelsen, ved bruk av oversiktsbilder, bilder av hele bygninger eller andre motiver og utsnitt som bare viser detaljer av et motiv. Dette vil gi en merverdi og gjøre boken til noe mer enn bare en gjenskaping av omgivelsene, fordi leseren faktisk må ut i byen for å få hele det visuelle inntrykket. Bildene "avslører" ikke alt, men skaper forhåpentligvis en ønske om å komme seg ut og finne igjen det man kun får en liten bit av i guiden. De nye bildene skal være så "rene" som mulig, dvs. uten mennesker, biler eller andre forstyrrende elementer. Klær, hårfrisyrer og biler er noe som vil gjøre bildene utdatert svært fort. Billedbehovet vil være ca 20 bilder per kapittel, gamle og nye.

Planen er at Forlaget Schrøder AS vil stå som utgiver av Trondheim Bys Vels Byguide. Forlaget vil kvalitetssikre produksjonen og deretter lagerføre og selge byguiden. Boken vil bli lagt ut for salg i bokhandel og forsøkt solgt langs andre kanaler. Ikke minst bør boken være aktuell som gaveartikkel for byens nærings- og organ

Innsamlingsaksjon til kreftscanner ved St. Olavs Hospital

isasjonsliv. Tradisjonelle forlagsoppgaver er å lagerføre, markedsføre og selge bøker. Men avtalen med forlaget er ikke avsluttet ennå.

Direksjonen vedtok i september 2012 å bidra i innsamlingsaksjon til kreftscanner ved St. Olavs Hospital med kr. 500 000.

Det var styret for St. Olavs Hospital som besluttet at det snarlig bør etableres et tilbud for PET CT diagnostikk ved St. Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim.

PET (Positron Emission Tomography) er en type billeddiagnostikk hvor man kombinerer nukleærmedisinsk - og billeddannende teknologi. Man avbilder fordelingen av radioaktivt merkede forbindelser (tracere) i kroppen ved at disse gis til pasienten intravenøst. Deretter fotograferes pasienten eller deler av pasienten med et avansert kamera som "ser" fordelingen av den merkede forbindelsen, - samtidig som man kartlegger anatomen i detalj ved hjelp av konvensjonell computer-tomografi (CT) eller magnetisk resonans (MR) teknologi.

Problemet med stoffene som brukes til dette er at halveringstiden er meget kort, og det betinger enten kort transporttid eller produksjon på stedet. I øyeblikket er ca. 80 % av rutinemessige PET undersøkelser knyttet til kreftdiagnostikk og oppfølging av behandling. For mange krefttyper er utredning med PET en absolutt forutsetning for riktig valg av behandling. Vi tror at PET-MR også vil kunne være av stor betydning for forskning innen klinisk kreftbehandling da det for mange krefttyper trolig vil være et framskritt for lokalisering og avgrensning av kreftsykdommen.

Disponering av fondene

Advokat Joar Grimsbu har vurdert hvordan fondsmidlene fra ark. Christies fond, Holbæk Eriksens fond og barnehjelpfondet kan disponeres. Han har spesielt vurdert om de kan benyttes som bidrag til anskaffelse av PET CT – skanner ved St Olavs Hospital. Han mener disse fondene må kunne disponeres fritt innenfor Trondhjems Bys Vels formål, så lenge disse ikke inngår i den bundne kaptalen i TBV.

Direksjonen vedtok at Selskabets bidrag til PET CT-skanner ved St. Olavs Hospital ble hentet fra disse fondsmidlene.

Redningsaksjon for Håkon Blekens altertavle i den katolske kirken

I august i år bestemte Den Katolske Kirken seg for å rive Blekens altertavle som en del av forberedelsene til et nytt kirkebygg på tomta. Kirken ser seg ikke i stand til å ivareta Blekens kunstverk. Bleken ønsker at kunstverket skal taes vare på og bli stilt opp et annet sted.

Blekens altertavle i den katolske kirken fremheves bl.a. i Store Norske Leksikon som et av hans viktigste offentlige utsmykningsarbeider. NTNU Vitenskapsmuseet har tatt initiativ til å bevare og gjenoppsette altertavlen på Vitenskapsmuseet som en del av museets Kirkehistoriske samlinger vil bli gjort offentlig tilgjengelig midlertidig i museets uterom, senere i museets nybygg, i foajeen.

Etter en nøye vurdering bestemte direksjonen i Selskabet for Trondhjems Bys Vel å gå inn med inntil én million kroner av egne midler, og har i tillegg håp om at andre også vil bidra. Det er ennå litt tid igjen til rivingen av kirken starter, så flere kan bli med på dette, som Selskabet anser som en stor og viktig sak for Trondheim.

Det er nedsatt en prosjektgruppe bestående av NTNU Vitenskapsmuseet v/Axel Christophersen, konserveringsleder Jørgen Fastner og adm sjef Ivar Jensaas, samt NTNU Teknisk Avdeling (TA) v/prosjektleder Alf Nasvik Vold. Thomas Kringelbotn representerer Den Katolske Kirke i styringsgruppen. Det er skrevet en samarbeidsavtale mellom NTNU Vitenskapsmuseet og Den Katolske Kirke.

Museet har under prosjektering et stort nybygg på sørsiden av hovedbygningen, og altertavlen vil få permanent plassering i nybyggets foajé, i nærheten av en ny lokalisering av Kirkesamlingen, som i dag befinner seg i Schønninghuset, det vil si østre del av Vitenskapsmuseets bygningskompleks. Det er ennå usikkert når nybygget, Kunnskapsbygget, blir reist. Dette avhenger av bevilgninger fra departementet. I mellomtiden er det lagt en plan for kunstverket. Etter flyttingen fra kirken, vil det bli montert utendørs, kanskje helst på veggen ved hovedinngangen til museet. Med glass foran vil dette bli en flott presentasjon og et blikkfang. □□

Første prosjektmøte ble avholdt å museet i januar 2013. Foruten ovennevnte deltok bl.a. en jurist fra NTNU samt Håkon Bleken. På møtet ble plassering og tekniske løsninger knyttet til flytting og midlertidig gjenoppsetting av altertavlen på Kalvskinnet drøftet. Det ble oppnådd en prinsipiell enighet om plassering og de tekniske utfordringer men det gjenstår å avklare en lang rekke tekniske detaljer. Prosjekterende arkitekter Eggen Arkitektkontor planlegger rivningsstart i 2. Kvartal 2014. Etter at Selskabet vedtok å støtte dette prosjektet har en donator som ønsker full anonymitet fremmet et ønske om å være enefinansiør av prosjektet. Dette vil være en god løsning, ved at Selskabets midler da kan benyttes til andre formål knyttet for eksempel til presentasjon og formidling av verket. Selskabet er godt fornøyd med å ha bidratt til å starte opp og slik realisert prosjektet, TBV vil imidlertid la den bevilgede summen være tilgjengelig for prosjektet inntil videre, i tilfelle det skulle være behov for støtte fra Selskabet.

Det snart 40 år gamle kunstverket i den katolske kirken på Kalvskinnet er en 6x10 meter stor mosaikk. Håkon Bleken laget den i 1973 med Edgar Müller som assistent og ved hjelp av materialene granitt, marmor, skifer og smalto, en legering av farget glass og stein.

Ved Vitenskapsmuseet er det stor tro på at det skal la seg gjøre å flytte altertavlen trygt i ett stykke den korte veien fra St. Olav kirke og bort til museet. Flere tekniske løsninger er under vurdering.

Status Blekenprosjektet:

1. Prosjektgruppe er opprettet
2. Prosjektering av mottaksareal og midlertidig bygg har startet
3. Ekspertter fra Konservatorskolen i København starter i uke 6 dokumentasjonen av altertavlen og tar ut materialprøver for analyse
4. Eggen arkitektkontoret planlegger rivningsoppstart til 2. Kvartal 2013

Gave til Kirkens Bymisjon

I forbindelse med at Per Ottesen i oktober 2012 markerte sin 80 årsdag, ønsket han seg gaver til Vår Frue Kirke - en kirke som står både Per og Selskabet nær. Kirkens bymisjonen har ønsket å forbedre lyd kvaliteten i kirka, et prosjekt som faller inn under TBVs ønske om anvendelse av de midlene som står på «Vår Frue-kontoen», som i dag utgjør kr 75 000,- .

De er stadig i den situasjon at de får tilbakemelding på at gjestene (av alle kategorier) opplever at det er dårlige lydforhold, eller at det er begrensninger i lyd kvalitet. De ser derfor etter muligheter til å komplettere det lydanlegget de har nå (et to år gammelt BOSE-anlegg) med noen større moduler, som vil gjøre kvaliteten bedre og rekkevidden større. Samt at de da vil spare utgifter til leieanlegg, slik de nå jevnlig må ty til. Mange av disse arrangementene er gratis og genererer ikke billettinntekter, og hver utstyrsleie tar midler fra andre ting.

En gave fra Trondhjems Bys Vel på kr 75.000 vil gjøre dette realiserbart innen kort tid. Selskabet har derfor bevilget kr. 75 000 til prosjektet, som en gave til kirken og dermed også til Per Ottesens 80-årsdag.

Folkemøte

30. januar 2013 arrangerte Selskabet i samarbeid med Kunnskapsbyen, NTNU, Vitenskapsmuseet og Fortidsminneforeningen et folkemøte på Byscenen om "Den skjulte byen under gata". 370 var tilstede på møtet.

Utgangspunktet for møtet var de siste årenes diskusjoner blant annet om nye bygg ved Gerhard Schøning skole og parkeringshus i Olav Tryggvasonsgate. Vi ønsket også å diskutere Riksantikvarens holdning til bevaring av middelaldermaterialet i bygrunnen, forskernes ønsker om utgraving og ny kunnskap – og kommunen og næringslivets behov for byutvikling.

Det ble et tilbakeblikk på forrige store utgraving av bygrunnen, for deretter å diskutere hvordan kunnskapen fra den gangen har påvirket næringsliv, forskning og forvaltning. Hva gjør arkeologisk forskning og kunnskap med byen vår? Det ble også et blikk framover, hvor vi ser på potensialet i det materialet som fortsatt ligger begravd i jorda under dagens gater og bygninger.

Med i panelet var: Axel Christophersen, profesor ved NTNU Vitenskapsmuseet Berit Rian, direktør i Trondheim Næringsforening Gunnar Houen, byandikvar; Knut Fagerbakke (SV) varaordfører; Geir Waage (Ap), kommunalråd; Merethe Baustad Ranum (H), kommunalråd; Eli Marie Andreassen (FrP), nestleder Byutviklingskomiteen; Geirmund Lykke (KrF), kommunalråd; Erling Moe (Venstre), leder av Kulturkomiteen; Hilde Opuku (De Grønne) nestleder Kulturkomiteen. Debattleder var Gunnar Flikke, tidligere sjefredaktør i Adresseavisen.

Årets TBV pris

Selskabet for Trondhjems Bys Vels pris gikk i år til Rasmus Rodhe, en person som har gjort spesielt mye for byens barn og for barnekulturen i Trondheim.

Rasmus Rodhe startet med Verdens Beste Band i 2007. Bandet har gitt ut cdene "Kyssing e hæsli" (2007) og "Puppan te pappa" (2010), og begge har fått Spellemannspris i kategorien «Beste Barneplate». I tillegg har bandet turnert rundt på skoler, festivaler og kulturhus, og spilt konserter for barn, unge, foreldre og besteforeldre.

I desember 2012 kom en ny CD "Gul Snø" med helt nye sanger. Rasmus og hans band er også aktuell med en ny sesong av tv-serien "KOSINUS" på NRK Super.

Rasmus Rohde har bred erfaring fra arbeid innen scenekunst og musikk. Han jobber ofte på tvers av ulike kunstarter, og blander gjerne samtidsdans, musikk, teater og klovning.

I forbindelse med prisoverrekkelsen 4. desember inviterte vi til konsert med Rasmus Rodhe og hans band på Byscenen. Flere hundre barn og voksne var tilstede under konserten som ble avsluttet med at Finn Haugan ga prisen til Rasmus.

Alle medlemmene i Selskabet for Trondhjems Bys Vel fikk så mange gratis billetter de ønsket til denne konserten. Etter prisoverrekkelsen var det en mottagelse med mat og drikke for Rasmus, hans band og våre medlemmer

Medlemmer

Selskabet for Trondhjems Bys Vel har 50 medlemmer, hvorav de aller fleste er bedriftsmedlemmer. Denne støtten fra byens næringsliv er både et økonomisk incitament og en stor inspirasjon for driften av Selskabet.

Trondheim 22. april 2013

Finn Haugan

Gunnar Flikke

Else Mæhle

Lisbeth Tangen

Svein Lorentzen

Eileen Brandsegg

Axel Christophersen

Marius Maske